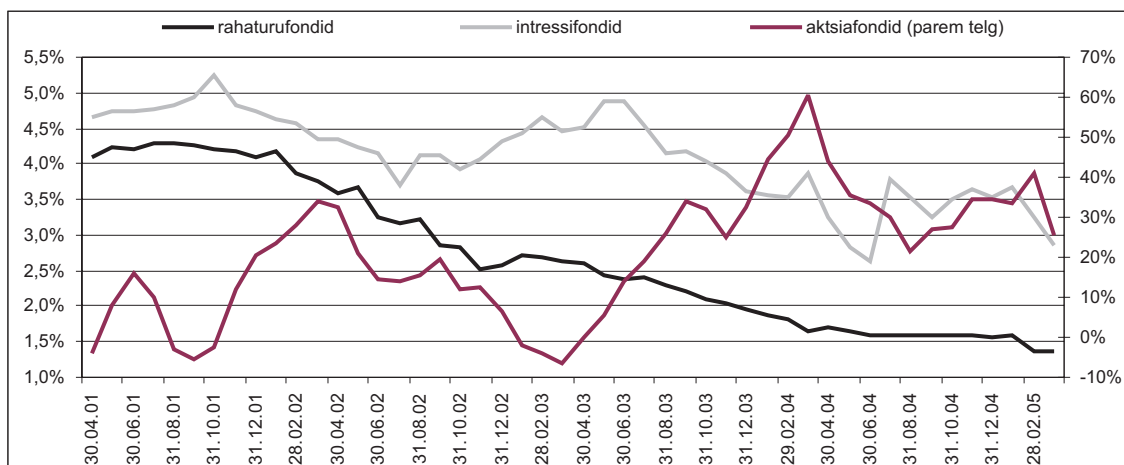

V MUUD FINANTSTURUD

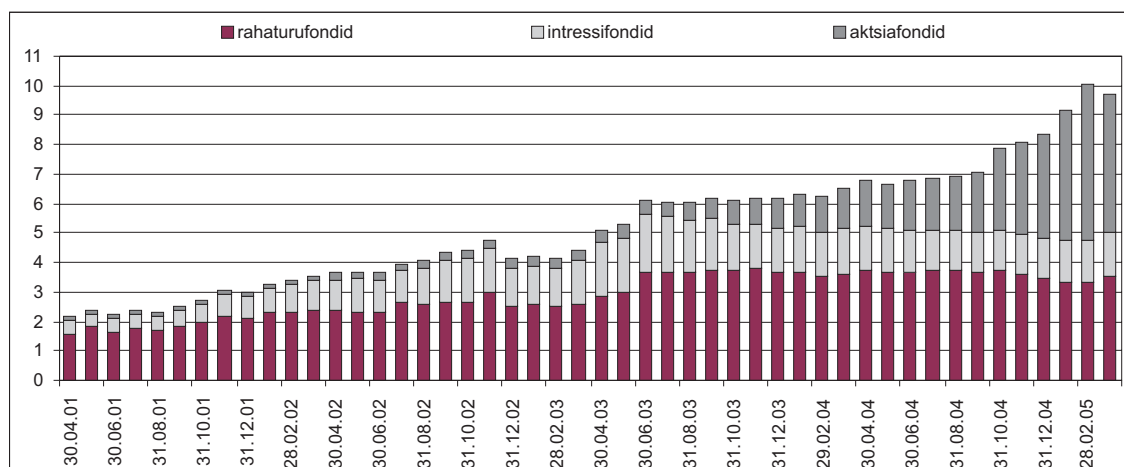
■ Investeeringisfondid

Investeeringisfondide **tootlust** ja nende varade mahu muutust on 2004. aasta oktoobrist 2005. aasta märtsi lõpuni iseloomustanud peamiselt muutused baasintresside tasemes ja arengusuunad arenevate riikide aktsiaturgudel. Madalate intresside tõttu on nii rahaturu- kui intressifondide tootlus alanenud, mida pole senini mõjutanud USA Föderaalreservi baasintressimäärade tõstmine (vt joonis 5.1). Kui alates 2004. aasta augustist oli aktsiafondide tootlus pigem tõusev, siis 2005. aasta märtsis läbis Ida-Euroopa turgude languse tõttu korrigeerimise ka Eestis registreeritud aktsiafondide tootlus. Märtsi lõpus oli see keskmiselt ligi 26%, jäädes alla TALSE 80%sele aastakasvule.

Mitu aastat väldanud investeeringisfondide **mahu** kasv jätkus ka viimasel poolaastal, kuid kõrgema võrdlusbaasi tõttu mõnevõrra aeglasemas tempos kui aasta varem (vt joonis 5.2).

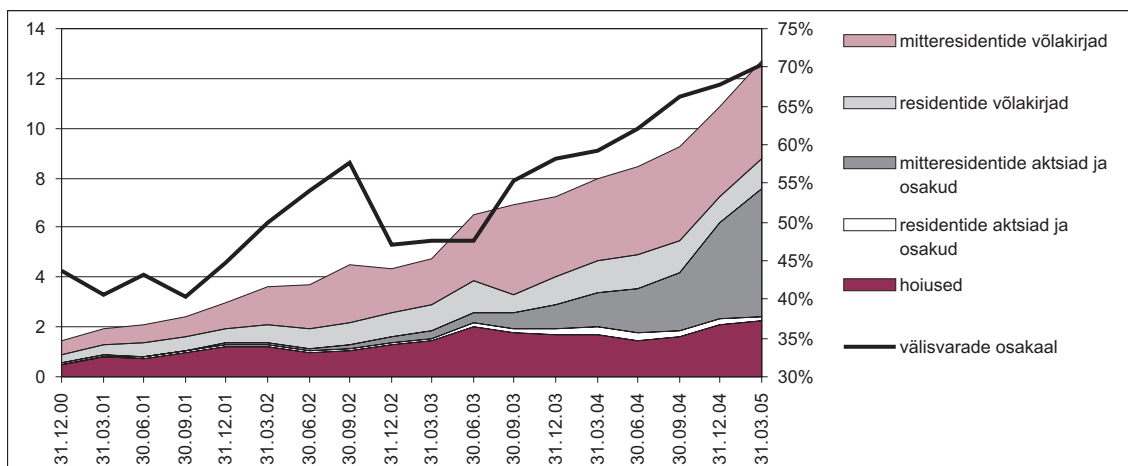
Joonis 5.1. Investeeringisfondide keskmine tootlus (%)

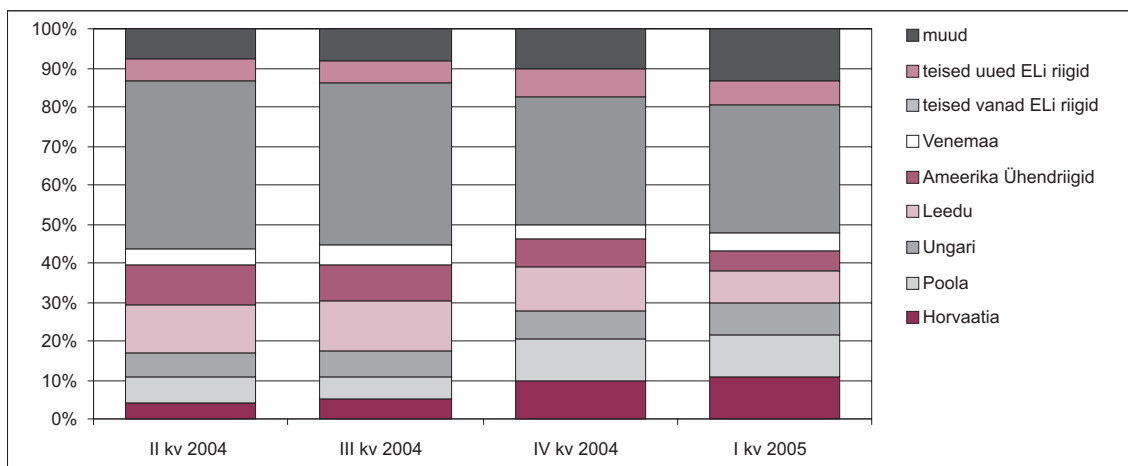
Joonis 5.2. Investeeringisfondide maht (mln kr)

Kui varasemalt on investorid eelistanud eelkõige stabiilsemat tootlust pakkuvaid ja likviidsemaid rahaturu-fondide osakuid, siis märtsikuuni kasvatas kiire tõus Kesk- ja Ida-Euroopa börsidel huvi aktsiainvesteeringute vastu. Sellise arengu tulemusena on aktsiafondide maht viimasel aastal mitmekordistunud, küündides märtsi lõpus 4,7 mld kroonini. Samas on aastatagusega võrreldes rahaturu- ja intressifondide maht pigem kahanenud. Aktsiafondidesse on 2004. aasta oktoobrist 2005. aprilli lõpuni investeeritud võrdselt nii residentid kui mitteresidentid. Kui mitteresidentidest investorid on enamjaolt ettevõtteid (94%), siis residentide osas on ettevõtetest (52%) ja eraisikutest (45%) investorite osakaal peaaegu võrdne. Kohalikud investeerimisfondid omavad 2% aktsiafondide osakute kapitalisatsioonist. Intressifondide osakute mahust moodustas aprilli lõpus 98% residentide kapital, millest omakorda kolmveerand on ettevõtete ja veerand eraisikute oma.

2003. aasta teisest poolest kasvanud välisvarade osakaal fondide mahus ulatus 2005. aasta märtsi lõpuks üle 70% (vt joonis 5.3). 66% välisvaradest on investeeritud Euroopa Liidu liikmesriikide turgudele. Viimasel poolaastal kasvasid enim investeeringud Euroopa Liidu välistele turgudele, millest populaarseim on Horvaatia turg (vt joonis 5.4). Tulenevalt intresside tõusutrendist ja aktsiaturgude tagasihoidlikumast kasvust võrreldes muude turgudega on investeeringud Ameerika Ühendriikidesse poole aastaga oluliselt kahanenud. Kohalikul aktsia-, võlakirja- ja fonditurul emiteeritud instrumentide kogumaht ulatus 1,5 mld kroonini (sh 227 mln krooni eest aktsiaid ja osakuid) ehk 11%ni fondide varadest.

Joonis 5.3. Investeeringus- ja pensionifondide varade struktuur (mld kr; vasak telg) ja välisvarade osakaal (%; parem telg)

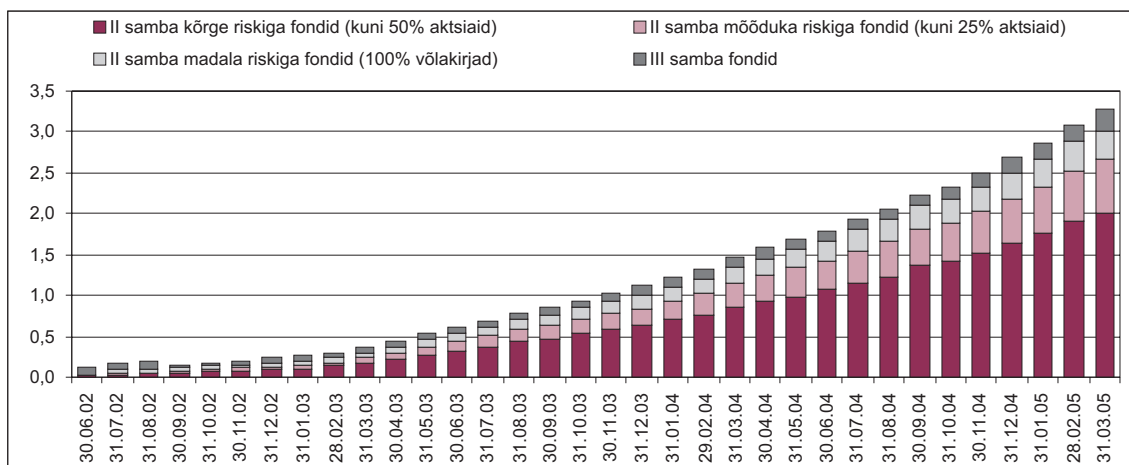

Joonis 5.4. Investeeringus- ja pensionifondide välisinvesteeringud residentsuse järgi kvartali lõpus (%)

■ Pensionifondid ja -kindlustus

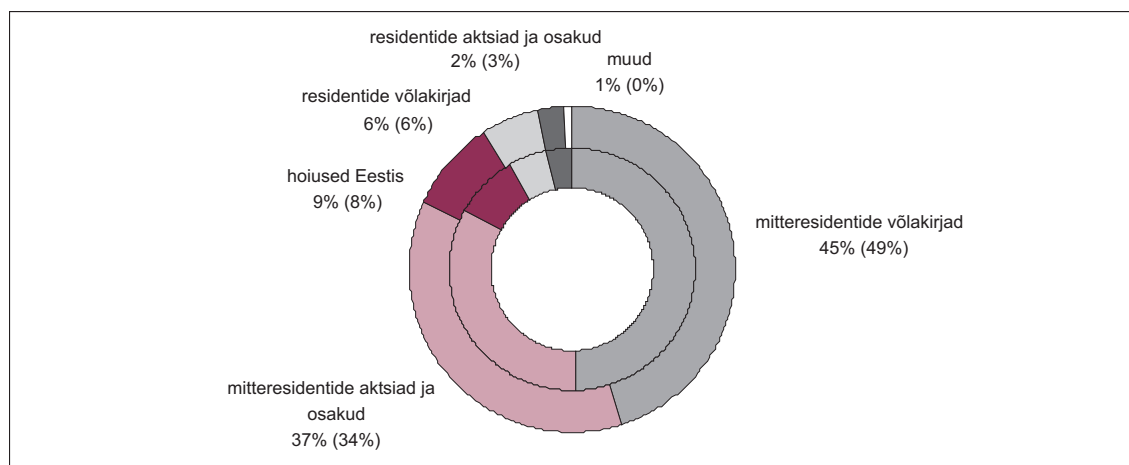
Pensionisüsteemi teise sambaga liitunute arv oli 2005. aasta mai alguses ligi 440 000, mis moodustab 73% hõivatutest. Pensionikeskuse andmeil oli 2005. aasta I kvartali lõpuks fondide osakuid omandanud 80% liitunutest.

Teise samba fondide maht kasvas 2005. aasta märtsi lõpuks 3 miljardi kroonini (vt joonis 5.5). Arvestades teise samba pensionifondide keskmist juurdekasvu kuus mahuga 140 mln krooni, ületatakse 2005. aasta lõpuks tõenäoliselt 4,2 mld krooni künnis ehk 2,8% SKP suhtes.

Joonis 5.5. Pensionifondide varade maht (mld kr)

82% teise samba pensionifondide varadest on paigutatud likviidsemaile välisurgudele, kodumaiste aktsiate maht ulatub üksnes 149 mln kroonini (vt joonis 5.6).

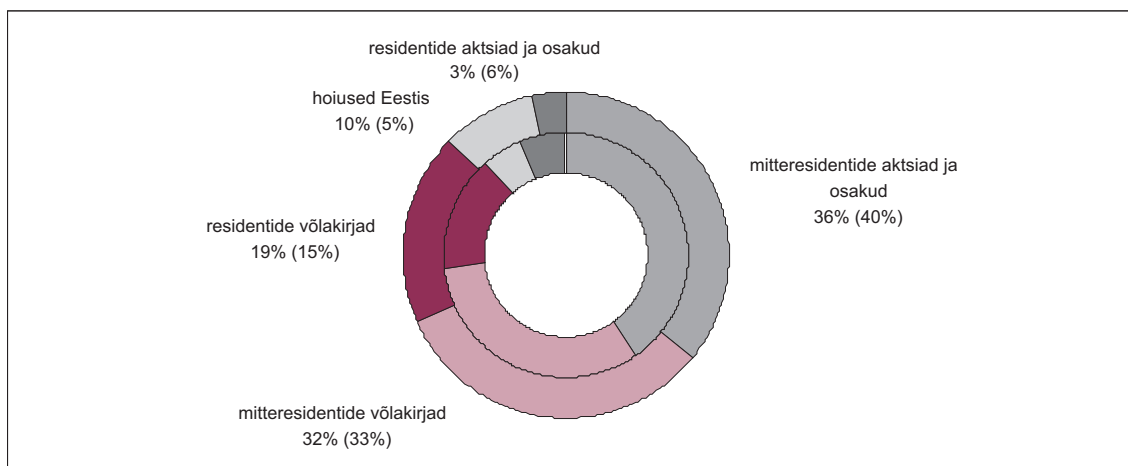

Joonis 5.6. Teise samba pensionifondide varade struktuur 31. märtsil 2005 (sulgudes 30. septembril 2004)

Pensionisüsteemi kolmanda sambaga liitunuid oli 2004. aasta lõpus üle 75 500 ehk 12,6% töötavast elanikkonnast. Vabatahtlikku pensionikogumissüsteemi, sh pensionifondidesse ja -kindlustusse, 2005. aasta märtsi lõpuks paigutatud säästud ulatusid üle miljardi krooni, millest fondide väärtus moodustab umbes veerandi.

2005. aasta märtsi lõpu seisuga oli 68% kolmanda samba fondide varadest investeeritud välisurgudele (vt joonis 5.7). Kodumaiste aktsiate, osakute ja võlakirjade kogumaht nende fondide investeringutes küündis märtsi lõpus 77 mln kroonini, mis on üle kahe korra enam kui pool aastat tagasi.

Märtsi lõpuks oli pensionisüsteemi teise ja kolmandasse sambasse makstud pensionisääst eraisikute finantsvarades tõusnud 13%ni poole aasta taguselt 11%lt.

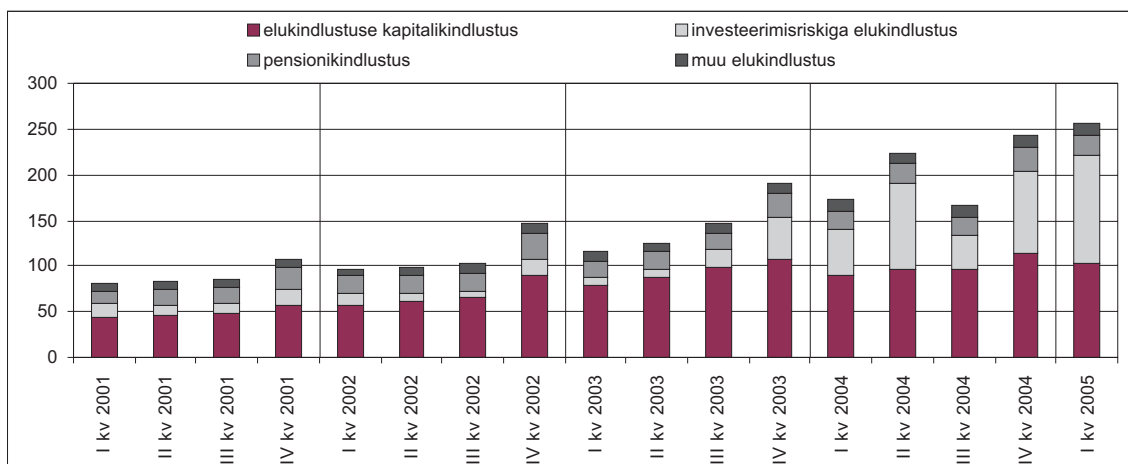

Joonis 5.7. Kolmanda samba pensionifondide varade struktuur 31. märtsil 2005 (sulgudes 30. septembril 2004)

Kindlustusseltsid

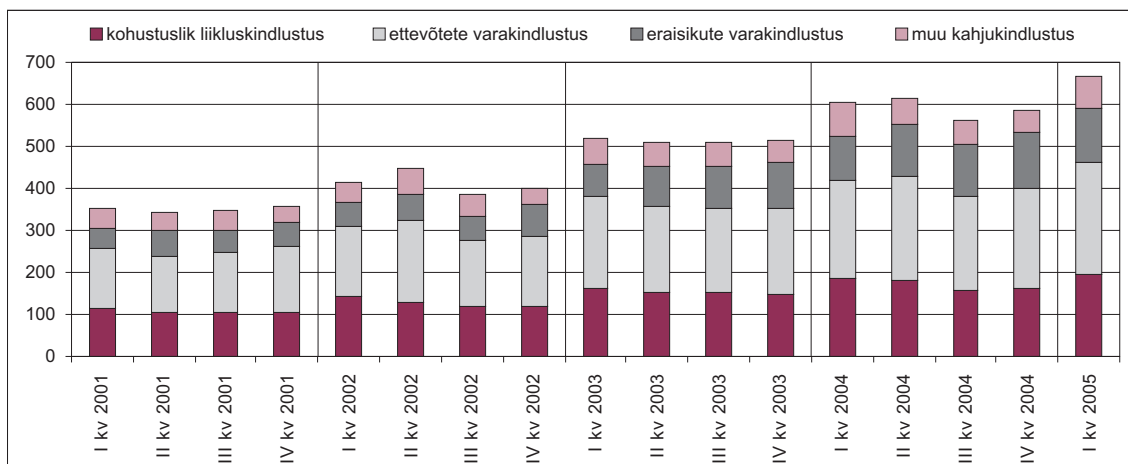
Kindlustusturu arengut mõjutas jätkuvalt kasvav sisenõudlus ja vabatahtliku pensionikindlustuse levik.

Elukindlustusturu kasv ulatus 2004. aasta oktoobrist kuni 2005. aasta märtsi lõpuni keskmiselt 40%ni, mis on ligi viiendiku võrra kiirem kui eelmise aasta samal perioodil (vt joonis 5.8). Preemiate mahtu kergitasid peamiselt investeerimisriskiga elukindlustuse raames kogutud preemiad, mille hulgas on ka tulumaksusoodustusega ehk kolmanda samba pensionikindlustuslepingute alusel kogutud preemiad. Kindlustusseltsid kogusid septembrist märtsini brutopreemiaid kokku 0,5 mld krooni väärtuses, millest peamise osa moodustavad elukindlustuse kapitalikindlustus ja investeerimisriskiga elukindlustus.

Joonis 5.8. Elukindlustusseltside kogutud brutopreemiad (mln kr)

Kahjukindlustusturu kasv oli septembrist märtsi lõpuni tagasihoidlikum kui eelmise aasta samal perioodil, ulatudes keskmiselt 15%ni (vt joonis 5.9). Turu peamiseks kasvumootoriks oli elavnenud kinnisvaraturg ja eluasemelaenude turu kasv. Samuti suurendasid oluliselt kahjukindlustuse mahtu eraisikute transpordivahendite kaskokindlustuse raames kogutud preemiad. Seega ulatus keskmisest kõrgemale nii eraisikute kaskokindlustuse kui varakindlustuse preemiade kasv, vastavalt 25%ni ja 20%ni.

Joonis 5.9. Kahjukindlustusseltside kogutud brutopreemiad (mln kr)

Kui elukindlustusturu institutsionaalne struktuur oli juba mõned aastad tagasi välja kujunenud, siis kahjukindlustusturul toimus viimasel poolaastal veel mõningane turuosade ümberjagamine. Lisaks lahkus 2004. aasta lõpus turult Šveitsi päritolu Zürich Kindlustus Eesti, kelle portfelli anti üle If Eesti Kindlustusele. 2004. aasta kokkuvõttes suurenes kahjukindlustusseltside koondkasum võrreldes 2003. aastaga peaaegu kaks korda, rekordilise 0,35 mld kroonini. Erinevalt kahjukindlustusseltside kasuminäitajatest kasvas elukindlustusseltside koondkasum 2004. aastal võrreldes eelneva aastaga mitmeid kordi aeglasemas tempos ehk poole võrra, ulatudes 97 mln kroonini.